

ДОСЛІДЖЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ ЗАСОБАМИ ПРОЕКТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СУЧАСНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

В статті зосереджена увага на необхідності формування культурологічної компетентності у студентів-податківців завдяки впровадженню проектної технології в навчальний процес сучасного закладу вищої освіти. Автором презентовано зразки апробованих навчальних проектів.

У праці йдеться, що фольклорне мистецтво – це те, що тримало українську культуру, надавало їй сили, не давало зруйнуватися. Скарбницею української народної культури є кобзарське мистецтво, в якому втілено не тільки любов до Батьківщини, самовідданість діянь та звершень в ім'я свого народу, але й споконвічні цінності: правда, краса, справедливість, добро, пошана до батьків.

Ключові слова: народна культура, компетентність, культурологічна компетентність, проект, проектна технологія, навчальні проекти, професійна підготовка.

Постановка проблеми. Одним із пріоритетних завдань, які стоять перед вищою освітою, є формування та розвиток у студентів системи компетентностей, зокрема культурологічної як необхідного складника майбутньої професійної діяльності.

Культурологічна компетентність розглядається як важлива детермінанта професійного спілкування, оскільки вона забезпечує швидку й вільну адаптацію молодого спеціаліста у професійній сфері, сприяє ефективності професійної діяльності. Проблема розвитку та вдосконалення культурологічної компетентності студентів можна вирішити шляхом упровадження проектної технології навчання як інтерактивної педагогічної технології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації навчання за методом проектів розглядалися у працях вітчизняних та зарубіжних вчених (В. Єлькіна, Д. Дьюї, У.Х. Кіпатрика, Є. Коллінгса, Л. Г. Кіндратової, Л.Є. Левіна, Д. Пітта, С. Ізбаш, С.А. Калашникової, С.Т. Шацького та інших). У наш час варіанти використання проектної діяльності розглядаються в працях Л. М. Ващенко, Б. Ф. Мельниченко, М.К. Гуревича, О.М. Коперніка, І.Я. Лернера.

Виклад основного матеріалу дослідження. Застосування проектної технології в умовах сучасного університету дозволяє вирішити низку проблемних завдань: активізувати самостійну діяльність студентів, сформувати культурологічну компетентність, розвинути вміння користуватися дослідницькими методами, активізувати пізнання й самопізнання, самореалізацію студентів.

Проектна технологія зорієнтована на виконання проекту як засобу навчання, де викладач виконує функцію керівника, а також стимулювання й координації діяльності студентів. Використання проектних технологій у змісті освіти сучасного університету сприятиме реалізації особистісно зорієнтованого компетентісного підходу до навчання, професійній соціалізації студентів, забезпеченню цілісності педагогічного процесу, що реалізується у тісному взаємозв'язку всебічного розвитку особистості, навчання і виховання студентів.

Застосування проектної технології в освітньому процесі сучасного університету дозволяє вирішити ряд проблемних завдань:

- активізувати самостійну діяльність студентів,
- сформувати культурологічну компетентність,
- сформувати креативну компетентність як складник культурологічної,
- розвинути вміння користуватися дослідницькими методами,
- активізувати пізнання й самопізнання, самореалізацію студентів.

Впровадження методу проектів у навчальний процес дозволить сформувати у студентів комплекс теоретичних знань і практичних навичок для реалізації проектної діяльності; розвивати креативне мислення, самоосвітню активність; сприятиме розвитку організаторських здібностей, реалізації самостійно здобутих знань у практичній діяльності.

У результаті проектної роботи студенти вивчать теоретичні основи проектної діяльності; класифікацію проектів; структуру й етапи виконання проектів. Вони також набудуть навичок і вмінь визначати тему проекту; виокремлювати проблеми; організовувати творчі групи, визначати індивідуальний графік роботи; координувати дії учасників проектної діяльності; працювати в команді; обирати форми представлення результатів дослідження; здійснювати рефлексію.

Наводимо зразки виконання навчальних проектів.

ТЕМА: "Наша пісня, наша дума не вмере, не загине ... Кобзарство ХХ ст."

Проектна група: студенти юридичного факультету НУДПСУ.

Актуальність: відродження України як держави неможливе без духовного оновлення її народу. Потрібне формування нових духовно-ціннісних орієнтирів, культурне відтворення нації, перехід до культури злагоди. В духовному оновленні важливо повернення ідеалів, вироблених попередньою історією, продукування нових традицій.

Український народ протягом віків оберігав, примножував, передавав від покоління до покоління свої звичаї та традиції – народні знання, народну мудрість, народне мистецтво. Без них немає народу, духовності, культури. Зберегти, відтворити й примножити мистецькі традиції – це один із шляхів до відновлення історичної пам'яті, формування національної свідомості, до незалежної Української держави.

Народні джерела, народна культура, фольклорне мистецтво – це те, що тримало українську культуру, надавало їй сили, не давало зруйнуватися. Скарбницею української народної культури є кобзарське мистецтво, в якому втілено не тільки любов до Батьківщини, самовідданість діянь та звершень в ім'я свого народу, але й споконвічні цінності українського народу: правда, краса, справедливість, добро, пошана до батьків.

Мета: дослідити розвиток кобзарського мистецтва протягом історії; простежити традиції мистецтва кобзарів; розкрити надзвичайну духовну спадщину кобзарства; показати, що кобзарі – носії та хранителі кращих традицій українського народу.

Завдання:

- простежити історію виникнення кобзарства;
- проаналізувати становлення кобзарського мистецтва та його здобутки;
- з'ясувати особливості розвитку кобзарства на Чернігівщині, Київщині, Полтавщині, Харківщині, Сумщині, а також в Ірпені;
- визначити творчі здобутки видатних кобзарів минулого та нової формації.

Алгоритм роботи над проектом: визначення проблеми, теми, мети, формулювання завдань; формування груп; продумування ходу діяльності, варіантів дослідження; розподіл обов'язків; узагальнення результатів дослідження; підготовка презентації; презентація роботи; аналіз досягнень та висновки.

Кінцевий продукт: створення сценарію музичної композиції, присвяченої творчості видатних кобзарів минулого та нової формації.

Рефлексія.

ТЕМА: "ТРАДИЦІЇ ПИСАНКАРСТВА В УКРАЇНІ"

Проектна група: студенти групи ПБ-12 юридичного факультету НУДПСУ.

Актуальність: Стратегія відродження української національної культури і історії диктує необхідність невідкладного вирішення комплексу завдань зі створення, збереження, поширення та вивчення духовних досягнень нації – серед них і писанкарства. У зв'язку з цим актуалізується необхідність в поглибленому дослідженні народного мистецтва – писанкарства. Про збереження народних традицій свідчить виготовлення писанок, яке збереглося з давніх часів і до наших днів. Важливим фактором культурного розвитку є сприяння розвитку писанкарства, заповнення маловідомих сторінок історії українського народного мистецтва. Хоча деякі аспекти і питання висвітлені в літературі, та в дослідженні вперше систематизовано відомості про традиції писанкарства на Україні, зокрема більшу увагу приділено Чернігівщині, де проживали мої предки.

Метою навчального проекту є намагання розкрити особливості українського писанкарства, розглянувши їх в історичному, технологічному та регіональному ракурсах.

Завдання:

- висвітлити походження традиції писанкарства, писемні та археологічні джерела розвитку традиції писанкарства;
- проаналізувати основні етапи підготовки до розпису;
- визначити особливості орнаменту та символіки писанок;
- простежити регіональні особливості в техніці української писанки;
- розглянути сучасний стан писанкарства та визначити його перспективи розвитку;
- показати важливість мистецтва писанкарства для українського народу не тільки в Україні, а й за її межами.

Алгоритм роботи над проектом: визначення проблеми, теми, мети, формулювання завдань; формування груп; продумування ходу діяльності, варіантів дослідження; розподіл обов'язків; узагальнення результатів дослідження; підготовка презентації; презентація роботи; аналіз досягнень та висновки.

Кінцевий продукт: наукове дослідження, презентація мистецтва писанки в Україні.

Рефлексія.

Висновки. У процесі навчально-виховної діяльності викладачеві належить провідна роль як організатору педагогічного процесу, він має володіти не лише глибокими фаховими, психолого-педагогічними, методичними, технологічними знаннями, а й еталонним рівнем

володіння вербальними, невербальними засобами комунікації; відрізнитися комунікативними якостями (високою комунікативною культурою, яка спирається на комунікабельність особистості; умінням тонко відчувати емоційний стан суб'єкта комунікації; здатністю "занурюватися" в іншу людину тощо) та спроможністю до комунікації – умінням налагоджувати і підтримувати контакт із співрозмовником, виражати ставлення до того, що відбувається, переконувати, відстоювати свій погляд, приймати рішення, керувати діалогом, досягати поставлених цілей, встановлювати соціальні контакти з людьми, входити в різні ролі, зберігати внутрішню автономію, спонукати партнера до зміни поведінки, досягати взаєморозуміння в різних умовах обміну інформацією тощо. Він повинен мати високий рівень інформаційної озброєності, прагнути до оволодіння новою інформацією (фаховою, психолого-педагогічною, методичною тощо).

Список використаної літератури

1. Болотов В.А. Компетентносная модель: от идеи к образовательной программе / Болотов В.А., Сериков В.В. // Педагогика . – 2003. – № 10. – С. 8-14.
2. Кузьмина Ю.О. Компетентностный подход в образовательном процессе высшей школы [Текст] / Ю.О. Кузьмина // Высшее образование сегодня. – 2010. – №11. – С. 22-23.
3. Леонтьева М.Р. Об использовании метода проектов в образовательной области "технология" [Текст] / М.Р.Леонтьева // Школа и производство. – 2000. – № 6. – С. 6-8.
4. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования [Текст] / Под ред. Е.Полат – М. : Академия, 2000. – 271 с.
5. Освітні технології [Текст] : навчально-методичний посібник / За заг. ред. О. М. Пехоти. – К. : А.С.К., 2001. – 256 с.
6. Павлова М.Б. Проектный подход в обучении технологии [Текст] / М. Б. Павлова, Д.Питт // Школа и производство. – 2003. – № 2. – С. 11-14.
7. Пахомова Н. Учебные проекты : методология поиска [Текст] / Н.Пахомова // Учитель. – 2000. – № 1. – С. 41-45.
8. Пилюгина С. Метод проектной деятельности в интернете и его развивающие возможности [Текст] / С. Пилюгина // Школьные технологи. – 2002. – № 2. – С. 196-199.
9. Раков С.А. Математична освіта: компетентнісний підхід з використанням ІКТ / Раков С.А. – Харків : Факт, 2005. – 360 с.
10. Шерман М.І. Комп'ютерно-інформаційна підготовка майбутніх юристів: теорія і практика : Монографія / Шерман М.І. – К. : Вища освіта, 2004. – 192 с.
11. Ящук С. Розвиток творчого потенціалу учнів у процесі проектно-технологічної діяльності [Текст] / С. Ящук // Рідна школа. – 2004. – № 4. – С.9-11.

Одержано редакцією – 16.11.2014. Прийнято до публікації – 16.12.2014.

Аннотація. Калита Е. Исследование украинской народной культуры средствами проектных технологий в современном университете.

В статье сосредоточено внимание на необходимости формирования культурологической компетентности студентов-налоговиков благодаря внедрению проектной технологии в учебный процесс современного учреждения высшего образования. Автором представлены образцы апробированных учебных проектов.

В работе подитожено, что фольклорное искусство – это то, что держало украинскую культуру, придавало ей силы, не давало разрушиться. Сокровищницей украинской народной культуры является кобзарское искусство, в котором воплощена не только любовь к Родине, самоотверженность деяний и свершений во имя своего народа, но и исконные ценности: правда, красота, справедливость, добро, уважение к родителям.

Ключевые слова: народная культура, компетентность, культурологическая компетентность, проект, проектная технология, учебные проекты, профессиональная подготовка.

Summary. Kalita E. Studies of Ukrainian folk culture means design technology in modern university. The article focuses on the need for the formation of cultural urological competence of students of the tax due to the introduction of design technology in the educational process of a modern institution of higher education. The author presents examples of approved educational projects.

The paper says that the folk sources, folk culture, folk art – that's what kept the Ukrainian culture, gave her the strength to not give collapse. Treasury of Ukrainian folk culture is Cossack's art, which embodies not only the love of country, dedication deeds and achievements in the name of his people, but also the ancestral values of the Ukrainian people: truth, beauty, justice, goodness, respect for parents.

Keywords: competence, komunikativnoa competence, project engineering technology, educational projects, training.